

Stanovisko výboru České Diabetologické společnosti ze dne 9. února 2005

Věc : Materiální zajištění pro sebekontrolování hladin krevního cukru u nemocných cukrovkou

(dodatek k vypracovaným „standardům péče o nemocné cukrovkou“ výborem ČDS)

Nedosažení metabolických cílů léčby pacienta s diabetes mellitus, včetně uspokojivých hladin krevního cukru (glykemií), je spojeno s výrazným rizikem rozvoje život ohrožujících diabetických komplikací i s podstatným zvýšením nákladů v systému zdravotní péče.

Řada klinických studií jednoznačně prokázala, že důsledná kontrola glykemií znamená lepší celkovou kompenzaci cukrovky i klinické výsledky léčby a vede k výraznému zlepšení kvality života nemocných s diabetem.

Pro posouzení úrovně kompenzace diabetu používají lékaři hodnoty glykovaného hemoglobinu stanoveného v laboratoři a výsledky měření glykemií samotnými pacienty během dne (selfmonitoring).

- Glykovaný hemoglobin (HbA1c) stanoví průměrnou dlouhodobou kontrolu glykemií v jejich kolísání během dne (za posledních 8-10 týdnů).
- Selfmonitoring glykemií pacientem za pomoci glukometru je klíčový pro určení aktuálního obrazu o hladinách glykémie před jídly i po jídlech.

Výbor České Diabetologické společnosti jednomyslně odsouhlasil následující doporučení:

Selfmonitoring glykemií glukometrem je nedílnou součástí komplexní léčby diabetu z následujících důvodů:

- Pomocí glukometru může pacient získat okamžité informace o hladinách krevního cukru.
- Glukometr dává možnost posoudit glykémie před jídly i po jídlech včetně hladin glykémie v nočních hodinách.
- Měření glykémie glukometrem pomáhá včas odhalit nebezpečí nízkých hodnot krevního cukru spojených s bezvědomím (hypoglykémie) a tím se významně zvyšuje bezpečnost pacienta a jeho léčby.
- Měření glykemií glukometrem je jedinou možností adekvátní úpravy léčby inzulínem samotným nemocným a lékařem.

Doporučená četnost měření glykemií při selfmonitoringu by měla vycházet z:

- typu léčby
- úrovně kompenzace pacienta
- rizik hypoglykémie
- dalších přidružených onemocnění
- nutnosti přizpůsobování léčby
- zvláštních situací (např. před a během těhotenství, atd.)
- věku pacienta

V závislosti na výše uvedeném, považuje výbor České diabetologické společnosti jako optimální následující frekvenci měření glykemií spolupracujícím pacientem:

- *3 – 4 měření denně* pro pacienty léčené intenzifikovaným inzulínovým režimem (= 3 a více dávek krátkopůsobícího inzulínu v kombinaci s depotním inzulínem/den)
- *2 měření za den* pro pacienty léčené konvenčním inzulínovým režimem (1-2 dávky inzulínu denně)
- *3 měření týdně* u pacientů léčených perorálními antidiabetiky a dietou

Systém úhrad proužků do glukometru definovaný zákonem 48/1997Sb. neumožňuje hrazení tohoto režimu selfmonitoringu z prostředků veřejného pojištění. Z tohoto důvodu výbor České diabetologické společnosti považuje za svůj dlouhodobý cíl zajištění obdobných podmínek pro možnost selfmonitoringu glykemií u našich diabetiků, které v Evropě představuje již ověřený tzv. „holandský model“ úhrady proužků do glukometru do maximální výše:

- 1.600 proužků ročně pro diabetické děti, pacienty léčené inzulínovou pumpou a těhotné diabetičky
- 1.200 proužků ročně v případě pacientů léčených intenzifikovaným inzulínovým režimem
- 800 proužků ročně pro pacienty léčené konvenčním inzulínovým režimem
- 150 proužků ročně pro pacienty léčené perorálními antidiabetiky a dietou

Kromě využití k lepší kompenzaci nemoci je měření glykémie důležitým nástrojem edukace pacienta a jeho potřebné motivace k léčbě. Měření glykémie odráží změny životního stylu nemocného, jeho chování a zároveň účinnost terapie.

Závěr:

Členové výboru ČDS jsou si vědomi na jedné straně ekonomické náročnosti pravidelného selfmonitoringu glykemií samotným diabetikem a na druhé straně náročnosti tohoto terapeutického způsobu pro nemocné cukrovkou. Podmínkou léčebného úspěchu je spolupracující a pozitivně motivovaný nemocný.

Nicméně jde v současné době o jediný možný komplexní léčebný postup snižující riziko akutních i chronických komplikací diabetu.

Prof. MUDr. Jindřiška Perušičová, DrSc.
vědecká sekretářka výboru ČDS

Doc. MUDr. Milan Kvapil, CSc.
předseda výboru ČDS